

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอำเภอปง
จังหวัดพะเยา

นันทิดา ชี้อสัตย์

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอำเภอปาง
จังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

PERFORMANCE IN DEVELOPING QUALITY OF LIFE OF ELDERLY
BY NAPRANG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PONG DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Public Administration Degree
in Public Policy
May 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอำเภอปง

จังหวัดพะเยา

ของ นันทิดา ชี้อัสดัย

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชศรี เกียรติบุตร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ เสมอเชื้อ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณภา ทองแดง)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรา พงษ์นิล)

- เรื่อง:** ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอำเภอปง
จังหวัดพะเยา
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** นันทิดา ชี้อัลลย์, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: ร.ป.ม. (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัย
พะเยา, 2566
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ
- คำสำคัญ:** คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, พะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง 3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง จำนวน 105 คน ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำนวน 18 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านจิตใจ และด้านที่อยู่ระดับปานกลาง คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพกาย ตามลำดับ ส่วนผู้สูงอายุที่มี อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกายที่ต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง พบว่า แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ การวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทรัพยากร การติดตามและประเมินผล การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายควบคู่ไปกับการวิเคราะห์การตอบสนองของหน่วยงาน

Title: PERFORMANCE IN DEVELOPING QUALITY OF LIFE OF ELDERLY
BY NAPRANG SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PONG DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

Author: Nanthida Suesat, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Dr. Numtip Smerchuar

Keywords: Quality of life of Elderly, Elderly, Naprang Sub-district Administrative Organization, Phayao

ABSTRACT

This mixed-methods research aimed to: 1) evaluate the quality of life of the elderly in Naprang subdistrict administrative organization, Pong District, Phayao Province; 2) investigate the factors relating the quality of life of the elderly in Naprang subdistrict administrative organization; and 3) propose strategies for enhancing the quality of life of the elderly in Naprang subdistrict administrative organization. Data were collected from 105 elderly individuals, 18 executives, and staff members working in Naprang subdistrict administrative organization. The findings revealed that the overall quality of life for the elderly in Naprang subdistrict administrative organization was at a moderate level. The high score was for mental well-being, followed by social relationships, environment, and physical health, respectively. Statistically significant differences ($p < 0.05$) in quality of life were observed among the elderly based on age, occupation, income, education level, living arrangements, chronic diseases, and physical condition. The Naprang subdistrict administrative organization found that the guidelines to improving the quality of life for the elderly were to analyze the organizational policies and plans, problems and needs of the elderly organizational environment, establish implementation procedures and methods, resources, monitor and evaluate outcomes. Successful policy implementation requires analysis of problems and needs of target groups along with the analysis of organizational responses.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำชี้แนะให้ไปในทิศทาง ที่ถูกต้อง ตลอดจนติดตามปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ ให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุก ๆ ท่านที่ได้สละเวลาให้ข้อมูล ขอขอบคุณที่ ๆ นื่อง ๆ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้คำปรึกษาและช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดมา สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจแรงสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเสมอมา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ หากมีสิ่งใดที่ขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใดผู้ศึกษาขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

นันทิตา ชี้อัสต์ย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	5
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต.....	8
การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	11
บริบทพื้นที่ที่ศึกษา.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	25
การเก็บข้อมูลการวิจัย.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	27
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงใน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวน 105 คน.....	28
ส่วนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา.....	49
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	75
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	79
ประวัติผู้วิจัย.....	83

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ถูกสอบถาม จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	29
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา.....	31
ตาราง 3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ.....	32
ตาราง 4 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ.....	33
ตาราง 5 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตามอายุ.....	34
ตาราง 6 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอาชีพ.....	35
ตาราง 7 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอาชีพ.....	36
ตาราง 8 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตามอาชีพ.....	37
ตาราง 9 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	38
ตาราง 10 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	39
ตาราง 11 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การ บริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา.....	40
ตาราง 12 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	41

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามที่อยู่อาศัย	42
ตาราง 14 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย	43
ตาราง 15 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย	44
ตาราง 16 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย	45
ตาราง 17 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามโรคประจำตัว	46
ตาราง 18 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามสภาพร่างกาย	47
ตาราง 19 ภาพรวมการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐาน	48
ตาราง 20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	49
ตาราง 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	62

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา20

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 ระบุไว้ว่าใน พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้เป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ที่มีประชากรอายุมากกว่า 60 สูงถึง ร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมดซึ่งมีความใกล้เคียงกับข้อมูลสถิติจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ของประเทศไทย มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรผู้สูงอายุจาก เดือนมกราคม พ.ศ. 2565 จำนวน 442,832 คน โดยมีประชากรผู้สูงอายุในเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 จำนวน 12.5 ล้านคน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566) หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากร โดยรวมทั้งหมดของทั้งประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า ใน พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้เริ่มก้าวเข้าสู่ สังคมสูงวัย ทั้งนี้องค์การสหประชาชาติ แบ่งสังคมผู้สูงอายุออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับ การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ การมีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป รวมทั้งเพศหญิงมากกว่า ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ 2) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ เมื่อประชากร อายุ 60 ปี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 และ 3) ระดับ Super-aged society คือ สังคมที่มี ประชากรอายุ 65 ปี ขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ, 2546) วัยสูงอายุ จะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยด้านร่างกาย มีการเสื่อมและ ความสามารถในการทำหน้าที่ลดลงของระบบต่าง ๆ ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ ด้านจิตใจวัยสูงอายุ ต้องเผชิญกับเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานส่งผลให้รายได้และความภาคภูมิใจในตนเองลดลง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางครอบครัวและสังคม พบว่า ผู้สูงอายุจะถูกลดบทบาทลง การถูก ทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมลดน้อยลง (กิตติพร เนาว์สุวรรณ และมาริส สุวรรณราช, 2562)

ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาค ทางสังคม นโยบายด้านผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก (ฉัตรรัตน์ แจ่มใส, 2564) การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของผู้สูงอายุตามนโยบายของรัฐบาลในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิต แก่ผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีคือ มีสุขภาพร่างกายดี สุขภาพจิตดี ครอบครัว มีความสุขมีความอบอุ่น มีสังคมที่เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน มีความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย และมีความมั่นคงในชีวิตได้รับสวัสดิการและการบริการทางสุขภาพอย่างเหมาะสม อยู่อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรีสามารถพึ่งพาตนเองได้ (นวรรตน์ ปัญจธนทรัพย์, 2562) ซึ่งผู้สูงอายุ

จะต้องมีการปรับตัวเพื่อการเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพหรือสมบูรณ์แบบเฉพาะของตนเองในการสร้างเสริมสุขภาพและการดำรงชีพ

องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีจำนวนประชากร 2,484 คน และมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 538 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, 2566) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 21.66 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้กลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุจะมีทั้งผู้สูงอายุที่พึ่งพาตนเองได้และไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น ผู้สูงอายุที่มีภาวะป่วยติดเตียงไม่สามารถดำรงชีพด้วยตนเองได้ การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป และอีกหน้าที่หนึ่ง คือ การเลี้ยงดูบุตรหลาน ซึ่งประเมินได้จากการลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ผู้ที่มาลงทะเบียนส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับเด็ก คือ ปู่ ย่า ตา ยาย ในขณะที่พ่อแม่ทำงานอยู่ต่างจังหวัด ซึ่งมีทั้งที่พ่อแม่ที่ส่งเสียค่าเลี้ยงดูและไม่ส่งเสียค่าเลี้ยงดูบุตรหลาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เล็งเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมและบริการเพื่อการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพผู้สูงอายุ และสมาชิกอื่น ๆ ในชุมชน เป็นศูนย์ส่งเสริมอาชีพ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ เป็นศูนย์รวมการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และเป็นศูนย์ข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา

สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา โดยใช้แบบประเมินที่ประยุกต์จากเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2566) พร้อมด้วยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง

2. ขอบเขตด้านเวลา

ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา ที่มีสิทธิ์รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2567

3. ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิง ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และขึ้นทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

คุณภาพชีวิต องค์การอนามัยโลก (2537, อ้างอิงใน วรทยา กุลเกลี้ยง, 2556) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สถานะของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเอง ภายใต้วัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม รวมทั้งเรื่องการเมืองการปกครองของสังคมที่บุคคลผู้นั้นอาศัยอยู่ด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
3. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา” ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
 - 1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ
 - 1.2 ผู้สูงอายุกับการเปลี่ยนแปลง
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
 - 2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - 2.2 เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต
3. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บริบทพื้นที่ที่ศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1. ความหมายของผู้สูงอายุ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้คำนิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” ความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้รับการคุ้มครองการส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ, 2546)

2. ผู้สูงอายุกับการเปลี่ยนแปลง (รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว, 2545, หน้า 9-12)

ลักษณะทั่วไปของผู้สูงอายุ

ในวัยสูงอายุนี้จะมีลักษณะที่อาจสังเกตได้ง่าย กล่าวคือ ผู้สูงอายุได้ผ่านวัยต่าง ๆ มาตั้งแต่แรกเกิด และในวัยต่าง ๆ ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันมาจนถึงวัยสูงอายุ ซึ่งเป็นวัยสุดท้ายของชีวิตลักษณะทั่วไปของผู้สูงอายุอาจแบ่งได้เป็น 4 ด้านดังนี้

2.1 ทางด้านร่างกาย จะเห็นว่าผู้สูงอายุบางคนมีเส้นผมน้อยลง หรือมีผมหงอก ผิวหนังเหี่ยวย่น ตกกระ และมีฝ้า อาจมีลักษณะหลังโก่ง ขาโก่ง ไหล่ห่อ ตามีลักษณะเป็น ตาน้ำข้าว สายตาวาว สายตาสั้น บางคนสวมแว่นสายตา และหูอื้อ ไม่ค่อยได้ยิน เป็นต้น

2.2 ทางด้านอารมณ์และจิตใจ บางคนชอบบ่นอารมณ์ไม่คงที่แต่บางคนโกรธง่าย แต่ใจดี บางคนซึมเศร้า เหงา และว้าเหว่ เป็นต้น

2.3 ทางด้านสติปัญญา บางคนอาจจะขี้หลงขี้ลืม ความจำเกี่ยวกับเวลาและ สถานที่ที่จะเสื่อมลงบ้าง แต่จำเรื่องเก่า ๆ ได้ดี นอกจากนั้นความสามารถในการเรียนรู้อาจไม่ดี เท่ากับวัยหนุ่มสาว เป็นต้น

2.4 ทางด้านสังคม การติดต่อกับบุคคลภายนอกจะลดลง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคมจะลดลง

การเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่อยู่ในวัยสุดท้ายของชีวิต และเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ซึ่งในที่นี้จะนำเสนอที่สำคัญไว้ 3 ด้านดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย

ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก พบว่ามีการฝ่อของกล้ามเนื้อโดยเฉพาะที่ส่วนขา กำลังการหดตัวของกล้ามเนื้อจะลดลงตามลำดับหลังอายุ 30 ปี และลดลงเร็วขึ้นหลังอายุ 50 ปี กล้ามเนื้ออ่อนกำลังทำให้สูญเสียความแข็งแรงของใจ และการทรงตัวที่ดีส่วนกระดูกจะบางลง ผุ และหักง่าย หมอนรองกระดูกสันหลังจะกร่อน เสียความยืดหยุ่น ข้อเสื่อมตามวัย ปวดตามข้อ และทำให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการเคลื่อนไหวได้ง่าย

ระบบประสาทสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เหล่านี้รับรู้ช้าลง

ผิวหนัง ความยืดหยุ่นของผิวหนังลดลง ปริมาณไขมันที่จะสะสมได้ ผิวหนังก็ลดลงทำให้ผิวหนังเป็นรอยเหี่ยวย่น

ระบบหายใจและการไหลเวียนโลหิต เยื่อปอดชั้นในของหัวใจหนาขึ้น มีคลอเรสเตอรอลแทรกในผนังหลอดเลือด ทำให้หลอดเลือดแข็งตัว ขาดความยืดหยุ่น การไหลเวียนของเลือดช้าลงทำให้หัวใจต้องทำงานหนักขึ้น เกิดหัวใจเต้นผิดจังหวะและหัวใจวายได้ง่าย นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีอาการหน้ามืดเป็นลมได้ง่าย เกิดจากเลือดไปเลี้ยงสมองไม่ทันขณะที่มีการเปลี่ยนท่า

ระบบประสาท เซลล์สมองและเซลล์ประสาทลดลง โดยเฉพาะหลังอายุ 60 ปี ไปแล้วจะลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเซลล์ดังกล่าวลดจำนวนลง ทำให้ขนาดของสมองถ่าง

กว้างออก สมองบางส่วนจะฝ่อตัวมากกว่าส่วนอื่น เช่น ส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการมองเห็น "สมองน้อย" ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการประสานงานของกล้ามเนื้อต่าง ๆ จะด้อยประสิทธิภาพ ทำให้เคลื่อนไหวช้า มีอาการสั่นตามร่างกายได้ จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้ยาก แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ไม่ดี และจะลืมนายในเหตุการณ์ปัจจุบัน แต่จะสามารถจำเรื่องราวเก่า ๆ ได้ดี

ระบบทางเดินอาหาร ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ฟันจะหัก ต่อม น้ำลายขับ น้ำลาย ออกมาน้อยลง การเคลื่อนไหวของกระเพาะอาหารและลำไส้ช้าลง ทำให้ท้องอืดอาหารไม่ย่อย นอกจากนี้การดูดซึมอาหารทำได้น้อยลง จึงทำให้ผู้สูงอายุขาดสารอาหารได้ง่าย

ระบบทางเดินปัสสาวะ เกิดการเสื่อมหน้าที่ของไต ทำให้ไตขับถ่ายของเสีย ได้น้อยลงถ่ายปัสสาวะบ่อยเนื่องจากกระเพาะปัสสาวะมีความจุที่น้อยลง ผู้สูงอายุบางรายอาจ ปัสสาวะรดโดยเฉพะผู้ชายจากต่อมลูกหมากโต ส่วนในเพศหญิงอาจมีการกลั้นปัสสาวะไม่อยู่ เพราะกล้ามเนื้ออุ้งเชิงกรานหย่อนเนื่องจากการคลอดบุตรหลายคน

ระบบต่อมไร้ท่อ มีการผลิตฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อน้อยลง ตับอ่อนผลิตอินซูลิน ได้น้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสเป็นเบาหวานได้ง่ายกว่าวัยอื่น

ระบบภูมิคุ้มกัน เป็นระบบของร่างกายที่ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ อีกหลายระบบ ทำงานประสานกันในการต่อสู้กับเชื้อโรคที่มีอยู่แล้วในร่างกายหรือที่จะเข้ามาใหม่ ในผู้สูงอายุ ระบบภูมิคุ้มกันมักจะบกพร่อง

2. การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และจิตใจ

การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์และจิตใจเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง ทางร่างกายและสังคมด้วย เพราะความเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จะมีผลต่ออารมณ์และจิตใจของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลมาจากการสูญเสีย ในด้านต่าง ๆ

3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม

เนื่องจากอายุมากขึ้นความเสื่อมโทรมของอวัยวะต่าง ๆ มีมากขึ้น ความแข็งแรง และประสิทธิภาพการทำงานลดลง จึงทำให้ผู้สูงอายุต้องมอบภาระกิจให้คนอื่นและเกษียณ ตัวเองจากการทำงาน บางคนเคยดำรงตำแหน่งในระดับสูงหรือเป็นผู้นำครอบครัวหรือเป็น กำลังสำคัญของครอบครัวสามารถสั่งการต่าง ๆ ได้ มีรายได้พอที่จะเลี้ยงดูตนเองและคนอื่นได้ แต่เมื่อเป็นผู้สูงอายุหน้าที่บทบาทสำคัญก็เปลี่ยนแปลงไปหรือหมดไป การพบปะหรือติดต่อกับ คนอื่นก็ลดลงด้วย หน้าที่และบทบาทลดลงกว่าเดิม

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้าของมิติทางด้านประชากรสังคม สุขภาพจิตวิญญาณสิ่งแวดล้อมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ (Well-being) เป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประชากรของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งมีการตีความหมายและการให้คุณค่า (Value judgement) แตกต่างกันไปตามคุณค่าของแต่ละสังคมจึงมีการให้ความหมายหรือนิยามของคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันไป

1. ความหมายของคุณภาพชีวิต

ปัจจุบันคำว่าคุณภาพชีวิต เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงบ่อยครั้ง และคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา และมีผู้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตที่คล้ายคลึงและแตกต่างกันไปตามทัศนะของแต่ละบุคคลดังนี้

คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย คำ 2 คำ คือ “คุณภาพ” หมายถึง ลักษณะความดีประจำตัวของบุคคลหรือสิ่งของ และ “ชีวิต” หมายถึง ความเป็นอยู่ ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงหมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2554)

นิพนธ์ คันธเสวี (2525, อ้างอิงใน นัสสมล บุตรวิเศษ และอุปปริภฏฐา อินทรสาต, 2564) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตเป็นระดับสภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ตาม องค์ประกอบของชีวิต ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์สังคม ความคิดและจิตใจ

จิราภรณ์ ตั้งกิตติภรณ์ (2559, 420, อ้างอิงใน สนธยา สวัสดิ์, 2561) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพชีวิตที่ ครอบคลุมในทุกมิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง สติสัมปชัญญะ คุณธรรมประจำใจ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา ความช่วยเหลือเกื้อกูล ความกตัญญูกตเวที ความจงรักภักดี ความศรัทธาในศาสนา ความเสียสละ ความมุ่งมั่นต่อการละเว้นจากอกุศลกรรมและอบายมุข

2. คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชน การดำเนินชีวิตและการปรับตัว ความตระหนักรู้และความรับผิดชอบตัวเอง ครอบครัวยุคใหม่ และชุมชน การสร้าง ความสำเร็จด้วยตนเอง การยอมรับตนเอง การยอมรับสังคม และการมีเป้าหมายชีวิตที่เหมาะสม

3. คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ หมายถึง ความหนักแน่นมั่นคงทางอารมณ์ การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณประโยชน์ ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นภายในครอบครัวและสังคม ความรักและความเป็นเจ้าของกลุ่ม ความนิยมชมชอบในศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น

4. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง สภาวะที่มีอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวและในการประกอบอาชีพที่เอื้อต่อการส่งเสริม

สุขภาพอนามัย มีสภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีพัฒนาการสมวัย นอนหลับและพักผ่อนได้ตามปกติ มีสมรรถนะในการทำงาน

5. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บริสุทธิ์ สะอาดและเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต การคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย

6. คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความร่วมมือร่วมใจในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย ค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมของศาสนา

2. เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2566)

เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (self-report subjective) จะประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย (physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องการพึ่งพายาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์ อื่น ๆ เป็นต้น

2.2 ด้านจิตใจ (psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำสมาธิการตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเครียด หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิตและความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

2.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่า

ตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม (environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

การให้คะแนน

การให้คะแนนแบบวัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-25 ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 22 ข้อ และข้อคำถามที่มีความหมายทางลบ 3 ข้อ คือ ข้อ 2, 9, 11 แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบ

กลุ่มที่ 1 ข้อความทางลบ 3 ข้อ

กลุ่มที่ 2 ข้อความทางบวก 22 ข้อ

กลุ่มที่ 1 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ	ไม่เลย	ให้ 5 คะแนน
ตอบ	เล็กน้อย	ให้ 4 คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 2 คะแนน
ตอบ	มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน

กลุ่มที่ 2 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบ	ไม่เลย	ให้ 1 คะแนน
ตอบ	เล็กน้อย	ให้ 2 คะแนน
ตอบ	ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ตอบ	มาก	ให้ 4 คะแนน
ตอบ	มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน

แต่ละข้อแยกออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

องค์ประกอบด้านสุขภาพกาย ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 10, 11, 12

องค์ประกอบด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 23

องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อ 13, 14, 24

องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อ 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 ส่วนข้อ 1 ข้อ 25 เป็นตัวชี้วัดที่อยู่ในหมวดคุณภาพชีวิตและสุขภาพโดยรวมจะไม่รวมอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้

การนำเสนอผลจะต้องนำเสนอในรูปแบบของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด และคะแนนของแต่ละองค์ประกอบด้วย เพื่อใช้เปรียบเทียบกับการศึกษาอื่น ๆ

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 16 ใหญ่เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้ (10) การส่งเสริมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ใหญ่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (27) การส่งเสริมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ประกอบกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2543 กำหนดให้ภารกิจด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสการจัดสวัสดิการสังคมเป็นภารกิจที่จะต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาจเลือกทำตามอำนาจหน้าที่ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญด้านสังคมและคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานของการบริการสาธารณะของรัฐ ภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญการพัฒนาคณะและสังคมให้มีคุณภาพเพื่อที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตและประชาชนมีความสุข (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537, 2537)

บริบทพื้นที่ที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่จะศึกษา คือ พื้นที่ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปาง จังหวัดพะเยา โดยมีบริบทพื้นที่ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, 2566)

1. สภาพทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง สู่หน่วยการปกครองขั้นพื้นฐานของรัฐบาล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยได้รับการประกาศจัดตั้งยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2542

2. ลักษณะที่ตั้ง

ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอปง ตรงสามแยกเชิงคำ-จุน อยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอปง ประมาณ 3 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากศูนย์ราชการจังหวัดพะเยา ประมาณ 76 กิโลเมตร เนื้อที่ตำบลนาปรัง มีเนื้อที่ 21,875 ไร่ หรือ ประมาณ 36 ตารางกิโลเมตร

3. อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลออย อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ทิศใต้	ติดต่อกับเทศบาลตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลพระธาตุซิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลควรว อำเภอปง จังหวัดพะเยา

4. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบเขา และที่ราบลุ่มแม่น้ำยม ที่ราบข้างเนินเขา ทำให้มีวิวทิวทัศน์ที่ดี ดังนั้นพื้นที่โดยรวมจะเป็นที่ราบสูงมีภูเขาล้อมรอบ นอกจากนี้ยังมีป่าชุมชนที่เป็นธรรมชาติที่สวยงามและเหมาะสำหรับพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ป่าชุมชนบ้านหนองท่าควาย

5. พื้นที่ตำบลนาปรัง

มีลำน้ำไหลผ่าน 3 สาย คือ 1 ลำน้ำจิม 2) ลำน้ำห้วยแพะ 3) ลำน้ำห้วยเสี้ยว

6. จำนวนหมู่บ้านและประชากร

มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,484 คน แยกเป็น ชาย 1,258 คน หญิง 1,226 คน จำนวน 754 ครัวเรือน

จำนวนประชากรผู้สูงอายุ ทั้งหมด 535 คน โดยแบ่งเป็น ชาย 256 คน หญิง 279 คน

7. สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ปลูกพืชหมุนเวียนและปลูกพืชตามฤดูกาล

8. สภาพทางสังคม

8.1 สถาบันการศึกษา

8.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง

8.1.2 โรงเรียนบ้านหนองท่าควาย

8.1.3 โรงเรียนบ้านห้วยแม่แดง

8.1.4 โรงเรียนบ้านหมื่น

8.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา-อาชีวศึกษา จำนวน 1 แห่ง

8.2.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการปง

8.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง

8.4 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 แห่ง

8.5 สถาบันและองค์กรทางศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วัดห้วยแม่แดง วัดสังคหะราษฎร์

วัดสงเคราะห์ราษฎร์

8.6 สาธารณสุข

8.6.1 โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลปง

8.6.2 สาธารณสุขชุมชน จำนวน 1 แห่ง สาธารณสุขห้วยคอกหมู

8.6.3 สาธารณสุขมูลฐานชุมชนประจำหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง

8.7 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

8.7.1 ตู้ยามตำรวจ จำนวน 1 แห่ง สามแยก อบต.นาปริง

9. การบริการพื้นฐาน

9.1 การคมนาคมทางบกสภาพถนนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาปริง

9.2 การให้บริการสวัสดิการด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

9.3 การดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล

นาปริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าผลงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาคั้งนี้ โดยได้ค้นคว้าผลงานวิจัยจากหลากหลายสถาบันการศึกษาและสามารถสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ธิตาพร คำปา (2566) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่ปืม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่ปืม เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่ปืม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่ปืม ประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน คือ การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) การวางแผน ได้แก่ การเตรียมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดแผนการ ดำเนินการตามแผน และการวัดประเมินผล 2) การจัดองค์กร มีการกำหนดโครงสร้างบุคลากร และมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน 3) การนำโดยผู้นำมีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) การควบคุม มีการติดตามการประเมินผลทุกเดือน ส่วนปัจจัยภายนอก คือ การมีส่วนร่วมของคณะที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน โดยมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล และการมีเครือข่ายสังคมที่เข้มแข็งพร้อมกับผู้นำที่เข้มแข็ง ระบบการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมีการจัดระบบสารสนเทศ มีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ และมีการระบบการเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา พบว่า ควรเพิ่มการพัฒนาศักยภาพผู้นำและครูจิตอาสา ในด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อช่วยสนับสนุนงานด้านการติดต่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อขยายผลให้ผู้สูงอายุสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุและการประสานความร่วมมือไปยังเครือข่ายภายนอก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือทางสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน

รุจิรดา จินตาน้อย (2566) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินระดับประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและประสิทธิผลการนำนโยบายคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า ด้านระดับประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเปรียบเทียบประสิทธิผลการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุไปปฏิบัติจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าไม่แตกต่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและ

ประสิทธิผลของการนำนโยบายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้งในภาพรวมและรายด้าน

พจนมาลัย สงวนศักดิ์ (2565) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารที่มีต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 2) ศึกษาวิเคราะห์การนำนโยบายการบริหารที่มีต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติไปปฏิบัติและ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการการนำนโยบายการบริหารที่มีต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติที่ดีและเหมาะสมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการบริหารผู้สูงอายุคือ การเตรียมความพร้อมเพื่อสังคมผู้สูงอายุให้มีคุณภาพด้วยการส่งเสริม พัฒนา ติดตาม และเผยแพร่องค์ความรู้และติดตามประเมินผลดำเนินการตามแผน 2) วิเคราะห์การนำนโยบายการบริหารไปปฏิบัติคือ จากการปฏิบัติขาดสวัสดิการการประกันรายได้ เนื่องจากนโยบายภาครัฐมีข้อจำกัดในการพัฒนานโยบาย และการประกาศนโยบายที่ไม่ชัดเจนและครอบคลุม ทุกภาคส่วนควรเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะการแก้ไขปัญหา และ 3) เสนอแนวทางการการนำนโยบายการบริหารผู้สูงอายุ คือ การสร้างนวัตกรรมเพื่อรองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ และสามารถเข้าถึงข้อมูล เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสร้างกลไกการติดตาม ประเมินการดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านงบประมาณ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตโดยรวม

ชัยมงคล สุพรรณอินทร์ และสุพิศ บุญลาภ (2565) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลลัพธ์การดำเนินนโยบายด้านผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรปราการและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายด้านผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, $S.D. = 0.73$) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรขององค์กร ด้านภาคีเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการสนับสนุนจากนักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และบุคคลสำคัญ ด้านเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม และด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ผลการวิจัยนี้จึงเสนอว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญและพัฒนาทรัพยากรภายในองค์กรให้เข้มแข็งรวมทั้งสร้างระบบและกลไกเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายร่วมกับภาครัฐในระดับท้องถิ่น

ณัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ (2564) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรีและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพการสมรส ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวนจังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นอันดับ 1) อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านจิตใจอยู่ในระดับดีมาก ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีมากและลำดับสุดท้ายคือด้านร่างกายอยู่ในระดับดีมาก 2) เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศอาชีพ อายุระดับการศึกษาและสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นัสมล บุตรวิเศษ และอุปรีฎฐา อินทรสาด (2564) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ความแข็งแรงของร่างกาย การมีสมาธิในการทำงาน ความพึงพอใจที่ได้ผูกมิตรกับคนอื่น ชีวิตความเป็นอยู่ ทั้ง 4 ปัจจัย ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม

วิริร์ พิมมานุรักษ์, ปัทมทัต บนขุนทด และถาวรีย์ แสงงาม (2562) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่อาศัยในบ้านหนองโพรง ตำบลอโศก อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ และเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบ้านหนองโพรง ตำบลอโศก อำเภอมะนัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ ด้านโรคประจำตัว ด้านการศึกษา และด้านรายได้ และในส่วนของ เพศ สถานภาพ อาชีพ สมาชิกกลุ่มในชุมชน ที่พักอาศัย การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และการออกกำลังกาย ไม่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านจิตใจ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านร่างกายและด้านสติปัญญา

อรณิชษฐ์ แสงทองสุข (2562) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย เขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานีและนนทบุรี และเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานีและนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านการตัดสินใจด้วยตนเอง ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสภาพร่างกายและด้านสภาพอารมณ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ภาคิน กิติคุณนิติพงศ์, อนุพงษ์ แต่ศิลาปะสาธิต และหรรษา ชูเพ็ญ (2561) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การนำนโยบายผู้สูงอายุของท้องถิ่นไปปฏิบัติ รวมทั้งนำเสนอแนวทางบริหารนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีและเหมาะสมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบายและแผนงานระดับท้องถิ่นได้ใช้แนวทางของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลักและการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อาศัยแนวทางปฏิบัติงานในระบบราชการที่ปฏิบัติตามระเบียบที่มีหรือเทียบเคียงตามขั้นตอนทางปฏิบัติที่ดำเนินการอยู่ผู้สูงอายุมีข้อเสนอเพิ่มเติม คือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในลักษณะชมรม

พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผลการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 2.1) ภาวะผู้นำ 2.2) ทรัพยากรนโยบาย 2.3) การบริหารจัดการ 2.4) ความต้องการของผู้สูงอายุ 2.5) ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ผลของการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดไปปฏิบัติพบว่า ผลกระทบในด้านบวก คือ นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และรายได้ ส่วนผลกระทบในด้านลบ คือ ปัญหาด้านงบประมาณ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้สูงอายุของบุคลากร และบุคลากรมีจำนวนน้อย

กิตติวงศ์ สาสวด (2560) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุในจังหวัดภาคตะวันออก เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคมและจิตวิญญาณ และเพื่อศึกษารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุตลอดจน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และปัจจัยด้านความต้องการของผู้สูงอายุทั้ง 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน ถ้าร่างกายป่วยจิตใจก็จะป่วยด้วย ผู้สูงอายุที่มีครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน ด้วยความอบอุ่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคล สำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดูแล ผู้สูงอายุ โดยจะต้องเน้นสุขภาพในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตวิญญาณ

อภิสิทธิ์ สนน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสุรัชย์ ปิยานุกูล (2559) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษา ระดับของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในจังหวัดบุรีรัมย์ 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในจังหวัดบุรีรัมย์ 4) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเก็บ ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาค้นพบว่า 1) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวชุมชน ด้านสภาพแวดล้อม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในสภาพ ที่ดีและมีความเหมาะสมแต่ด้านร่างกาย ผู้สูงอายุ มีสุขภาพที่ไม่แข็งแรงมีโรคประจำตัว เช่น เบาหวาน ความดัน 2) ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณา รายด้าน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับสูง ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ ได้แก่ ปัจจัยด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในครอบครัว และชุมชน ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และปัจจัยด้านการให้คุณค่าในตนเอง

เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล (2555) ได้ศึกษางานวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการ ก่อตัวของนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษา การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติ และเพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า การก่อกำเนิดของนโยบาย การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่สามารถเข้าสู่วาระนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นไปตามกรอบการวิเคราะห์ 3 กระแสได้แก่ กระแสการเมือง กระแสตัวปัญหา กระแส นโยบายและหน้าต่างนโยบาย ตามตัวแบบของ Kingdon ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติดังนี้ คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) ทรัพยากรนโยบาย 3) การบริหารจัดการ 4) ความต้องการของผู้สูงอายุ

5) ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบในด้านบวก คือ การนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติจะทำให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุดีขึ้นทั้งทางสุขภาพร่างกายจิตใจและรายได้ ผลกระทบในด้านลบคือปัญหาด้านความจำกัดของงบประมาณการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้สูงอายุของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการมีบุคลากรจำนวนน้อยไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ทั่วถึง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการนำนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางและควรปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายด้าน ได้แก่ งานด้านงบประมาณ การบริหารบุคลากร การจัดทำฐานข้อมูลอย่างบูรณาการและการจัดให้มีเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ

การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รูปแบบการบริหารงานในการนำนโยบายผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุรวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนำไปสร้างกรอบแนวคิดและนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัยของผู้วิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา” ใช้เครื่องมือชี้วัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-BREF-THAI เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง และมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ถูกต้องครบถ้วน ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บข้อมูลการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา คณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวนทั้งหมด 123 คน รายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน ดังนี้
 - 1.1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง จำนวน 10 คน
 - 1.1.1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง จำนวน 1 คน
 - 1.1.2 รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง จำนวน 2 คน

1.1.3	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 1 คน
1.1.4	ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 1 คน
1.1.5	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 5 คน
1.2	ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 3 คน
1.2.1	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 1 คน
1.2.2	ผู้อำนวยการกองคลัง	จำนวน 1 คน
1.2.3	หัวหน้าสำนักปลัด	จำนวน 1 คน
1.3	บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 4 คน
1.3.1	นักพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
1.3.2	นักทรัพยากรบุคคล	จำนวน 1 คน
1.3.3	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	จำนวน 1 คน
1.3.4	นักจัดการงานทั่วไป	จำนวน 1 คน
1.4	ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง	จำนวน 1 คน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 105 คน ดังนี้

2.1 ผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และได้ลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวน 6 หมู่บ้าน การคัดเลือกตัวแทนผู้สูงอายุใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น โดยใช้วิธี Cluster Sampling (การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม) คือ เป็นการสุ่มเลือกตัวแทนจาก “กลุ่ม” เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกัน หรือมีคุณลักษณะร่วมอยู่ โดยการสุ่มจับฉลากคัดเลือกจำนวนผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 5 คน จำนวน 1 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 20 คน จำนวน 5 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 105 คน ดังนี้

2.1.1	บ้านนาปรัง หมู่ที่ 1	จำนวน 5 คน
2.1.2	บ้านหมื่น หมู่ที่ 3	จำนวน 20 คน
2.1.3	บ้านห้วยแม่แดง หมู่ที่ 6	จำนวน 20 คน
2.1.4	บ้านหนองท่าควาย หมู่ที่ 7	จำนวน 20 คน
2.1.5	บ้านห้วยคอกหมู หมู่ที่ 8	จำนวน 20 คน
2.1.6	บ้านแสนสุข หมู่ที่ 9	จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ใช้ข้อมูลสำคัญที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะประกอบด้วย การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

การประเมินระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม จะประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งจะเก็บข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ที่อยู่อาศัย ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว สภาพร่างกาย รายได้ อาชีพ

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลชี้วัดคุณภาพชีวิตโดยใช้ขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) จะประกอบด้วยคำถามชี้วัดคุณภาพชีวิตจำนวน 25 ข้อ โดยทำ ✓ เครื่องหมายในช่องคำตอบที่เลือก โดยมี 5 ตัวเลือก

ไม่เลย	หมายถึง	ไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย
เล็กน้อย	หมายถึง	มีความรู้สึกเช่นนั้น นาน ๆ ครั้ง
ปานกลาง	หมายถึง	มีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง
มาก	หมายถึง	มีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ
มากที่สุด	หมายถึง	มีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ

การให้คะแนน

การชี้วัดคุณภาพชีวิตโดยใช้ขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) จะประกอบด้วยคำถามชี้วัดคุณภาพชีวิต จำนวน 26 ข้อ โดยมีความหมายทางบวก 23 ข้อ ความหมายทางลบ 3 ข้อ

ตอบความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

ตอบ ไม่เลย	5	คะแนน
ตอบ เล็กน้อย	4	คะแนน
ตอบ ปานกลาง	3	คะแนน
ตอบ มาก	2	คะแนน
ตอบ มากที่สุด	1	คะแนน

ตอบความหมายทางลบ ให้คะแนนดังนี้

ตอบ ไม่เลย	1	คะแนน
ตอบ เล็กน้อย	2	คะแนน
ตอบ ปานกลาง	3	คะแนน
ตอบ มาก	4	คะแนน
ตอบ มากที่สุด	5	คะแนน

การแปลผลระดับความคิดเห็น

โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ตอบ ไม่เลย	แทนค่าระดับความเห็นเท่ากับ 1
ตอบ เล็กน้อย	แทนค่าระดับความเห็นเท่ากับ 2
ตอบ ปานกลาง	แทนค่าระดับความเห็นเท่ากับ 3
ตอบ มาก	แทนค่าระดับความเห็นเท่ากับ 4
ตอบ มากที่สุด	แทนค่าระดับความเห็นเท่ากับ 5

เมื่อได้ค่าความเห็นเฉลี่ยจะสามารถนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลผลดังนี้

ค่าความเห็นช่วง	1.00-1.80	คือ ความเห็นอยู่ในระดับ ไม่เลย
ค่าความเห็นช่วง	1.81-2.60	คือ ความเห็นอยู่ในระดับ เล็กน้อย
ค่าความเห็นช่วง	2.61-3.40	คือ ความเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าความเห็นช่วง	3.41-4.20	คือ ความเห็นอยู่ในระดับ มาก
ค่าความเห็นช่วง	4.21-5.00	คือ ความเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวน 18 ราย

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ในการเลือก จำนวน 3 ท่าน โดยใช้คุณวุฒิด้านการศึกษา ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญ เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบสอบถาม

ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ Reliability โดยนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha)

การหาค่า IOC (Index of item objective congruence) ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย IOC คือ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ปกติแล้วจะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ในการตรวจสอบโดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551)

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{ค่า IOC} = 0.67-1$$

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

$$\text{IOC} = \text{ค่าดัชนีความสอดคล้อง}$$

$$\sum R = \text{ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ}$$

เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

การเก็บข้อมูลการวิจัย

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1. จัดเก็บโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สอบถามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการ องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง คณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

ในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งดังกล่าว ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วารสาร ข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์หรือสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเริ่มต้นโดยการแนะนำตนเอง แนะนำวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์เริ่มต้นสัมภาษณ์แบบสองทาง โดยเริ่มจากการสนทนาในประเด็นคำถามง่าย ๆ ปล่อยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระในการตอบให้มากที่สุด จากนั้นจึงเข้าสู่ประเด็นลึก ๆ ต่อไป

การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เพื่อเป็นการหาคำตอบของวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ทำให้สามารถเลือกเก็บข้อมูลได้ตรงตามความต้องการ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำมารวบรวมเป็นชุดข้อมูลในแต่ละประเด็นคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) แล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลแล้ว จากนั้น ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

- 1.1 ตรวจสอบว่าแบบสอบถามมีความถูกต้อง ครบ 105 ชุด
- 1.2 กำหนดรหัสหรือหมายเลขแทนข้อมูลในแบบสอบถาม
- 1.3 ทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- 1.4 วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล
- 1.5 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน
- 1.6 อภิปรายผลและแปลผลข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ซึ่งได้ทำการค้นคว้าจากแหล่งที่มาต่าง ๆ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ มาทำการวิเคราะห์ภายใต้วิธีการดังนี้

- 2.1 การจำแนกและจัดระบบข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการสัมภาษณ์ เป็นต้น
- 2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสาระในประเด็นหรือเรื่องนั้น ๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยงานวิจัยนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน และเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถามจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 คน โดยผู้วิจัยได้นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิง ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำนวน 105 คน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ถูกสอบถามโดยได้แบบสอบถามกลับมา จำนวน 105 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ผู้วิจัยหาค่าสถิติพื้นฐานปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะประกอบด้วย อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว สภาพร่างกาย ที่อยู่อาศัย จะปรากฏผลตามตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ถูกสอบถาม จำนวนและร้อยละของผู้ตอบ
แบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=105)	ร้อยละ
อายุ		
60-65 ปี	48	45.71
66-70 ปี	22	20.95
71-75 ปี	25	23.81
76-80 ปี	10	9.52
อาชีพ		
เกษตรกร	39	37.14
ว่างงาน	56	53.33
รับจ้าง	10	9.52
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 5,000 บาท	94	89.52
5,001 บาท ขึ้นไป	11	10.48
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	47	44.76
ประถมศึกษา	47	44.76
มัธยมศึกษา ขึ้นไป	11	10.48
ที่อยู่อาศัย		
มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	89	84.76
ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง	16	15.24
ลักษณะการอยู่อาศัย		
อยู่คนเดียว	15	14.29
อยู่กับคู่สมรส	63	60.00
อยู่กับลูก/หลาน	27	25.71
โรคประจำตัว		
ไม่มี	84	80.00
มี	21	20.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (n=105)	ร้อยละ
สภาพร่างกาย		
แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตนเองได้	65	61.90
ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการคนดูแลบ้าง	40	38.10

จากตาราง 1 จะพบว่าข้อมูลผู้ถูกสอบถามมีดังนี้

1. อายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60-65 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 รองลงมาคืออยู่ในช่วง 71-75 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 23.81 ช่วง 66-70 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 20.95 และช่วง 76-80 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ตามลำดับ

2. อาชีพ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพว่างงาน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาคือ ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 และประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ตามลำดับ

3. รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 89.52 รองลงมาคือช่วง 5,001 บาทขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.48 ตามลำดับ

4. ระดับการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 44.76 และมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 44.76 เท่ากัน รองลงมาคือศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 10.48 ตามลำดับ

5. ที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 84.76 รองลงมาคือไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 15.24

6. ลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาคืออาศัยอยู่กับลูก/หลาน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และอาศัยอยู่คนเดียว 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ตามลำดับ

7. โรคประจำตัว พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีโรคประจำตัว 21 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

8. สภาพร่างกาย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีร่างกายแข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90 และไม่ค่อยแข็งแรงต้องการคนดูแลบ้าง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จะปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ระดับคุณภาพชีวิต		การแปลผล	ลำดับที่
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ด้านจิตใจ	3.46	0.59	มาก	1
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.36	0.60	ปานกลาง	2
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.34	0.63	ปานกลาง	3
ด้านร่างกาย	3.21	0.64	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	3.34	0.62	ปานกลาง	

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.62) โดยด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.59) ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.60) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.63) และด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.64) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล**

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว สภาพร่างกาย และที่อยู่อาศัย ปรากฏดังตาราง 3-18

**ตาราง 3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ**

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	60-65 ปี (n=48)		66-70 ปี (n=22)		71-75 ปี (n=25)		76-80 ปี (n=10)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านจิตใจ	3.70	0.48	3.67	0.34	3.00	0.26	3.00	0.00
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.31	0.54	3.39	0.51	3.00	0.30	3.00	0.00
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.67	0.39	3.53	0.45	2.75	0.21	2.87	0.13
ด้านร่างกาย	3.41	0.33	3.07	0.14	2.83	0.19	3.08	0.09
ภาพรวม 4 ด้าน	3.59	0.40	3.41	0.31	2.86	0.20	2.96	0.42

จากตาราง 3 พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุ 60-65 ปี (3.59) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มี อายุ 66-70 ปี (3.41) อายุ 71-75 ปี (2.86) อายุ 76-80 ปี (2.96) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	10.655	2	5.328	34.877	0.001
	ภายในกลุ่ม	15.581	102	0.153		
	รวม	26.237	104			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	9.05	2	4.525	23.234	0.001
	ภายในกลุ่ม	19.864	102	0.195		
	รวม	28.914	104			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	8.429	2	4.215	20.440	0.001
	ภายในกลุ่ม	21.033	102	0.206		
	รวม	29.462	104			
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	6.803	2	3.402	64.035	0.001
	ภายในกลุ่ม	5.418	102	0.053		
	รวม	12.221	104			
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.351		4.175	34.969	0.001
	ภายในกลุ่ม	12.179		0.119		
	รวม	20.53				

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 ผลการทดสอบพบว่า ค่า Sig ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ($F=34.969$, $Sig=0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตาม
อายุ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	อายุ	60-65 ปี	66-70 ปี	71-75 ปี	76-80 ปี
ด้านจิตใจ	60-65 ปี	-	0.3819	0.70486*	0.70486*
	66-70 ปี	-	-	0.66667*	0.66667*
	71-75 ปี	-	-	-	0.00000
	76-80 ปี	-	-	-	-
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	60-65 ปี	-	0.21717	0.61111*	0.61111*
	66-70 ปี	-	-	0.39394*	0.39394*
	71-75 ปี	-	-	-	0.00000
	76-80 ปี	-	-	-	-
ด้านสิ่งแวดล้อม	60-65 ปี	-	0.13826	0.91667*	0.79167*
	66-70 ปี	-	-	0.77841*	0.65341*
	71-75 ปี	-	-	-	-0.12500
	76-80 ปี	-	-	-	-
ด้านร่างกาย	60-65 ปี	-	0.33049*	0.57292*	0.32292*
	66-70 ปี	-	-	0.24242*	-0.00758
	71-75 ปี	-	-	-	0.25000*
	76-80 ปี	-	-	-	-
ภาพรวม 4 ด้าน	60-65 ปี	-	0.17644*	0.72517*	0.62917*
	66-70 ปี	-	-	0.54873*	0.45273*
	71-75 ปี	-	-	-	-0.09600
	76-80 ปี	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 5 พบว่า ในภาพรวม มีจำนวน 5 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ อายุ 60-65 ปี กับ อายุ 66-70 ปี (0.17644) อายุ 60-65 ปี กับ อายุ 71-75 ปี (0.72517) อายุ 60-65 ปี กับ อายุ 76-80 ปี (0.62917) อายุ 66-70 ปี กับ อายุ 71-75 ปี (0.54873) อายุ 66-70 ปี กับ อายุ 76-80 ปี (0.45273) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอาชีพ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	เกษตรกร (n=39)		ว่างงาน (n=56)		รับจ้าง (n=10)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านจิตใจ	3.88	0.37	3.21	4.53	3.25	0.09
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.74	0.52	3.13	0.42	3.17	0.18
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.69	0.47	3.09	0.44	3.44	0.46
ด้านร่างกาย	3.50	0.29	2.99	0.19	2.92	0.09
ภาพรวม 4 ด้าน	3.68	0.38	3.09	0.34	3.20	0.21

จากตาราง 6 พบว่าในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีอาชีพเกษตรกร (3.68) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ว่างงาน (3.09) และมีอาชีพรับจ้าง (3.20) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอาชีพ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	10.655	2	5.328	34.877	0.001
	ภายในกลุ่ม	15.581	102	0.153		
	รวม	26.237	104			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	9.05	2	4.525	23.234	0.001
	ภายในกลุ่ม	19.864	102	0.195		
	รวม	29.914	104			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	8.429	2	4.215	20.440	0.001
	ภายในกลุ่ม	21.033	102	0.206		
	รวม	29.462	104			
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	6.803	2	3.402	64.035	0.001
	ภายในกลุ่ม	5.418	102	0.053		
	รวม	12.221	104			
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.351	2	4.175	34.969	0.001
	ภายในกลุ่ม	12.179	102	0.119		
	รวม	20.530	104			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 7 ผลการทดสอบพบว่า ค่า Sig ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ($F=34.969$, $Sig=0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุต่างก็มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตาม
อาชีพ

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	อาชีพ	เกษตรกร	ว่างงาน	รับจ้าง
ด้านจิตใจ	เกษตรกร	-	0.66476*	0.62607*
	ว่างงาน	-	-	-0.03869
	รับจ้าง	-	-	-
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	เกษตรกร	-	0.61264*	0.57692*
	ว่างงาน	-	-	-0.03571
	รับจ้าง	-	-	-
ด้านสิ่งแวดล้อม	เกษตรกร	-	0.60205*	0.25160
	ว่างงาน	-	-	-0.35045*
	รับจ้าง	-	-	-
ด้านร่างกาย	เกษตรกร	-	0.51488*	0.58333*
	ว่างงาน	-	-	0.06845
	รับจ้าง	-	-	-
ภาพรวม 4 ด้าน	เกษตรกร	-	0.59696*	0.48410*
	ว่างงาน	-	-	-0.11286
	รับจ้าง	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 8 พบว่า ในภาพรวม มีจำนวน 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ อาชีพเกษตรกร กับว่างงาน (0.59696) อาชีพเกษตรกรกับอาชีพรับจ้าง (0.48410) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 นอกนั้นพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่เกิน 5,000 บาท		5,001 บาท		t	Sig	ผลการทดสอบ
	บาท		ขึ้นไป				
	(n=94)		(n=11)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านจิตใจ	3.44	0.52	3.65	0.17	-2.813	0.008	แตกต่าง
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.31	0.53	3.82	0.17	-6.730	0.001	แตกต่าง
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.33	0.56	3.43	0.07	-1.603	0.112	ไม่แตกต่าง
ด้านร่างกาย	3.12	0.33	3.58	0.09	-10.552	0.001	แตกต่าง
ภาพรวม 4 ด้าน	3.29	0.46	3.55	0.13	-4.223	0.001	แตกต่าง

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 9 พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป (3.55) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท (3.29) และผู้สูงอายุที่มีรายได้แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ($t=-4.223$, $Sig=0.001$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ($t=-2.813$, $Sig=0.008$) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($t=-6.730$, $Sig=0.001$) และด้านร่างกาย ($t=-10.552$, $Sig=0.001$) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม ($t=-1.603$, $Sig=0.112$) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่ได้ศึกษา (n=47)		ประถมศึกษา (n=47)		มัธยมศึกษาขึ้นไป (n=11)	
	x	S.D.	x	S.D.	x	S.D.
ด้านจิตใจ	3.27	0.43	3.46	0.37	4.27	0.26
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.13	0.4	3.4	0.5	4.18	0.17
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.07	0.47	3.43	0.41	4.15	0.26
ด้านร่างกาย	2.99	0.26	3.22	0.26	3.7	0.35
ภาพรวม 4 ด้าน	3.09	0.36	3.37	0.34	4.06	0.25

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 10 พบว่าในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป (4.06) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (3.37) และไม่ได้ศึกษา (3.09) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับ
การศึกษา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.908	2	4.454	26.218	0.001
	ภายในกลุ่ม	17.328	102	0.170		
	รวม	26.237	104			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	9.878	2	4.939	26.466	0.001
	ภายในกลุ่ม	19.036	102	0.187		
	รวม	28.914	104			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	11.011	2	5.505	30.435	0.001
	ภายในกลุ่ม	18.451	102	0.181		
	รวม	29.462	104			
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	4.663	2	2.331	31.461	0.001
	ภายในกลุ่ม	7.558	102	0.074		
	รวม	12.221	104			
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.566	2	4.283	36.519	0.001
	ภายในกลุ่ม	11.963	102	0.117		
	รวม	20.530	104			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 ผลการทดสอบพบว่า ค่า Sig ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ($F=36.519$, $Sig=0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุต่างก็มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตาม
ระดับการศึกษา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	การศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา ขึ้นไป
ด้านจิตใจ	ไม่ได้ศึกษา	-	-0.18794*	-0.99968*
	ประถมศึกษา	-	-	-0.81173*
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	-	-	-
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	ไม่ได้ศึกษา	-	-0.26241*	-1.04707*
	ประถมศึกษา	-	-	-0.78466*
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	-	-	-
ด้านสิ่งแวดล้อม	ไม่ได้ศึกษา	-	-0.36170*	-1.07858*
	ประถมศึกษา	-	-	-0.71688*
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	-	-	-
ด้านร่างกาย	ไม่ได้ศึกษา	-	-0.23050*	-0.70406*
	ประถมศึกษา	-	-	-0.47357*
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	-	-	-
ภาพรวม 4 ด้าน	ไม่ได้ศึกษา	-	-0.27660*	-0.96735*
	ประถมศึกษา	-	-	-0.69075*
	มัธยมศึกษาขึ้นไป	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่า ในภาพรวม มีจำนวน 3 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ ไม่ได้ศึกษากับระดับการศึกษาประถมศึกษา (-0.27660) ไม่ได้ศึกษากับระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป (-0.96735) และระดับการศึกษาประถมศึกษา กับระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไป (-0.69075) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามที่อยู่อาศัย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	มีที่อยู่อาศัยเป็น ของตนเอง		ไม่มีที่อยู่อาศัย เป็นของตนเอง		t	Sig	ผลการ ทดสอบ
	(n=89)		(n=16)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านจิตใจ	3.16	0.34	3.25	0.36	-1.325	0.188	ไม่แตกต่าง
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.35	0.51	3.42	0.61	-0.449	0.654	ไม่แตกต่าง
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.31	0.54	3.52	0.5	-1.407	0.162	ไม่แตกต่าง
ด้านร่างกาย	3.16	0.34	3.25	0.36	-1.016	0.312	ไม่แตกต่าง
ภาพรวม 4 ด้าน	3.30	0.44	3.45	0.45	-1.229	0.222	ไม่แตกต่าง

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง
ที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง (3.45) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของ
ตนเอง (3.30) และผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ไม่
แตกต่างกัน ($t=-1.229$, $Sig=0.222$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง
มีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ($t=-1.325$, $Sig=0.188$) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($t=-0.449$,
 $Sig=0.654$) และด้านร่างกาย ($t=-1.016$, $Sig=0.312$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($t=-1.407$, $Sig=0.162$)
ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	อยู่คนเดียว (n=15)		อยู่กับคู่สมรส (n=63)		อยู่กับลูก/หลาน (n=27)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านจิตใจ	3.39	0.45	3.51	0.57	3.39	0.34
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.44	0.43	3.47	0.55	3.07	0.41
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.21	0.58	3.49	0.53	3.08	0.39
ด้านร่างกาย	3.17	0.14	3.27	0.4	2.94	0.08
ภาพรวม 4 ด้าน	3.27	0.42	3.42	0.49	3.11	0.22

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 พบว่าในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับคู่สมรส (3.42) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่คนเดียว (3.27) และผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับลูก/หลาน (3.11) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวน ปรากฏดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการทดสอบความแปรปรวนเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตาม
ลักษณะการอยู่อาศัย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig
ด้านจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.373	2	0.187	0.736	0.482
	ภายในกลุ่ม	25.863	102	0.254		
	รวม	26.237	104			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.017	2	1.508	5.941	0.004
	ภายในกลุ่ม	25.898	102	0.254		
	รวม	28.914	104			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3.419	2		6.695	0.002
	ภายในกลุ่ม	26.043	102	1.709		
	รวม	29.462	104	0.255		
ด้านร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	2.078	2	1.039	10.448	0.001
	ภายในกลุ่ม	10.143	102	0.099		
	รวม	12.221	104			
ในภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.822	2	0.911	4.966	0.009
	ภายในกลุ่ม	18.708	102	0.183		
	รวม	20.530	104			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 15 ผลการทดสอบพบว่า ค่า Sig ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่มีลักษณะการอยู่อาศัยที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ($F=4.966$, $Sig=0.009$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณารายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีลักษณะการอยู่อาศัยที่ต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันในด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านจิตใจพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ได้ผลการทดสอบปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ที่แตกต่างกันเป็นรายคู่ จำแนกตาม
ลักษณะการอยู่อาศัย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ลักษณะการอยู่อาศัย	อยู่คนเดียว	อยู่กับคู่สมรส	อยู่กับลูก/ หลาน
ด้านจิตใจ	อยู่คนเดียว	-	-0.12169	0.00000
	อยู่กับคู่สมรส	-	-	0.12169
	อยู่กับลูก/หลาน	-	-	-
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	อยู่คนเดียว	-	-0.02116	0.37037*
	อยู่กับคู่สมรส	-	-	0.39153*
	อยู่กับลูก/หลาน	-	-	-
ด้านสิ่งแวดล้อม	อยู่คนเดียว	-	-0.27976	0.12500
	อยู่กับคู่สมรส	-	-	0.40476*
	อยู่กับลูก/หลาน	-	-	-
ด้านร่างกาย	อยู่คนเดียว	-	-0.10317	0.22840*
	อยู่กับคู่สมรส	-	-	0.33157*
	อยู่กับลูก/หลาน	-	-	-
ภาพรวม 4 ด้าน	อยู่คนเดียว	-	-0.15365	0.15259
	อยู่กับคู่สมรส	-	-	0.30624*
	อยู่กับลูก/หลาน	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 16 พบว่า ในภาพรวม มีจำนวน 1 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ ลักษณะการอยู่อาศัย
อยู่กับคู่สมรสกับลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับลูก/หลาน (0.30624) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามโรคประจำตัว

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	ไม่มี (n=84)		มี (n=21)		t	Sig	ผลการ ทดสอบ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
ด้านจิตใจ	3.52	0.48	3.25	0.56	2.244	0.027	แตกต่าง
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.44	0.52	3.03	0.43	3.363	0.001	แตกต่าง
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.38	0.55	3.20	0.42	1.625	0.112	ไม่แตกต่าง
ด้านร่างกาย	3.24	0.33	2.88	0.22	6.044	0.001	แตกต่าง
ภาพรวม 4 ด้าน	3.38	0.44	3.08	0.37	3.158	0.003	แตกต่าง

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่ไม่มีโรคประจำตัว (3.38) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว (3.08) และผู้สูงอายุที่มีหรือไม่มีโรคประจำตัวที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ($t=3.158$, $Sig=0.003$)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ($t=2.244$, $Sig=0.027$) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($t=3.363$, $Sig=0.001$) และด้านร่างกาย ($t=6.044$, $Sig=0.001$) ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม ($t=1.625$, $Sig=0.112$) ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล
นาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา จำแนกตามสภาพร่างกาย

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	แข็งแรงมาก ช่วยเหลือ ตนเองได้ (n=65)		ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการ คนดูแลบ้าง (n=40)		t	Sig	ผลการ ทดสอบ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
	ด้านจิตใจ	3.73	0.43	3.02			
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3.58	0.53	3.00	0.24	7.672	0.001	แตกต่าง
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.65	0.41	2.84	0.24	12.594	0.001	แตกต่าง
ด้านร่างกาย	3.33	0.32	2.92	0.19	8.182	0.001	แตกต่าง
ภาพรวม 4 ด้าน	3.57	0.37	2.92	0.18	11.825	0.001	แตกต่าง

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังที่มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้ (3.57) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่ไม่ค่อยแข็งแรงต้องการคนดูแลบ้าง (2.92) และผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ($t=11.825$, $Sig=0.001$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา การทดสอบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกาย มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันและผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยมีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ภาพรวมการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
ตามสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
อายุ		32.994	0.001	/	
อาชีพ		34.969	0.001	/	
รายได้ต่อเดือน	-4.223		0.001	/	
ระดับการศึกษา		36.519	0.001	/	
ที่อยู่อาศัย	-1.115		0.268		/
ลักษณะการอยู่อาศัย		4.966	0.009	/	
โรคประจำตัว	3.158		0.003	/	
สภาพร่างกาย	11.825		0.001	/	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 19 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้สูงอายุที่มี อายุ อาชีพ รายได้ ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และร่างกาย ที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยมีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน โดยอธิบายได้ดังนี้ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($F=39.994$ และ $Sig.=0.001$) ผู้สูงอายุที่มี อาชีพต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($F=34.969$ และ $Sig.=0.001$) ผู้สูงอายุที่มี รายได้ต่อเดือนต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($t=-4.223$ และ $Sig.=0.001$) ผู้สูงอายุ ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($F=36.519$ และ $Sig.=0.001$) ผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t=-1.115$ และ $Sig.=0.268$) ผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($F=4.966$ และ $Sig.=0.009$) ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($t=3.158$ และ $Sig.=0.003$) และผู้สูงอายุที่มีร่างกายต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกัน ($t=11.825$ และ $Sig.=0.001$)

ตาราง 20 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ผลการทดสอบสมมติฐาน
อายุ	ยอมรับสมมติฐาน
อาชีพ	ยอมรับสมมติฐาน
รายได้ต่อเดือน	ยอมรับสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน
ที่อยู่อาศัย	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
ลักษณะการอยู่อาศัย	ยอมรับสมมติฐาน
โรคประจำตัว	ยอมรับสมมติฐาน
สภาพร่างกาย	ยอมรับสมมติฐาน

ส่วนที่ 2 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิเคราะห์ พบว่า

1. การบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1.1 ด้านนโยบายและแผนของหน่วยงาน/ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

ผู้วิจัยประมวลผลสรุปความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า

“กระผมคิดว่าในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อบต.นาปรัง อาจจะต้องมีการมองถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุก่อน เพื่อที่เราจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดตั้งงบประมาณหรือโครงการเพื่อสนับสนุนผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ยังขาดการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน แต่ในแต่ละปีงบประมาณจะมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมไว้ในข้อบัญญัติประจำปีงบประมาณ เพื่อกำหนดงบประมาณในการดำเนินงาน มีการดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยเสนอขอรับการสนับสนุนในนามของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังเป็นประจำทุกปี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังและมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม จากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในแต่ละปีงบประมาณจะมีการออกประชาคมหมู่บ้านเพื่อสำรวจความต้องการในแต่ละด้าน ๆ ของประชาชน ซึ่งในการการเสนอโครงการของประชาชนมักจะไม่ค่อยเสนอโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการกำหนดโครงการไว้ในแผนฯ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในการดำเนินงานด้านคุณภาพชีวิตยังไม่ค่อยมีการขับเคลื่อน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านโครงสร้างพื้นฐาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 9 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในแต่ละปีงบประมาณจะมีการเสนอโครงการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อที่จะบรรจุลงในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบต.นาปรัง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 2 มีนาคม 2567)

“มีการกำหนดโครงการไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่เป็นโครงการที่ได้มาจากคนกลุ่มน้อย ซึ่งคนส่วนใหญ่จะเน้นไปให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 13 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการวางแผนแต่เป็นการเสนอโครงการเพื่อขอรับงบประมาณจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 15 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในแต่ละปีจะมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ อบต.นาปรัง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในการวางแผนประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทำให้ อบต.นาปรัง ขาดการรับรู้สภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 17 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยเสนอขอรับการสนับสนุนในนามของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังเป็นประจำทุกปี”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 18 ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2567)

โดยสรุป องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ซึ่งในบางโครงการไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ และมีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง และมีการของบประมาณสนับสนุนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นงบประมาณปีต่อปี

1.2 ด้านทรัพยากร/สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน

ผู้วิจัยประมวลผลสรุปความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ดังนี้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังจะมีเจ้าหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบงานในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คือ นักพัฒนาชุมชนที่จะเป็นบุคลากรที่รับผิดชอบงานโดยตรงซึ่งไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีการตั้งงบประมาณการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแต่ก็ไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ทั่วถึง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ผู้ปฏิบัติงานโดยตรง คือ นักพัฒนาชุมชน แต่ด้วยความที่ภาระงานที่มากขึ้น ประกอบกับต้องดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานภายนอกทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“อบต.นาปรังมีงบประมาณที่จำกัด จึงมีการขอรับงบประมาณจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 15 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ด้วยปัญหาในพื้นที่ ที่มีมากจะต้องพัฒนาหลายๆด้านทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ดิฉันคิดว่าการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ปัจจัยสำคัญก็คือบุคลากร งบประมาณ ที่เป็นหัวใจหลักของการดำเนินงาน เนื่องจาก อบต.นาปรัง มีบุคลากรที่จำกัดและมีงบประมาณในการขับเคลื่อนงานที่น้อย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 17 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีการจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลนาปรัง เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการขอรับงบประมาณจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เนื่องจากงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังมีความจำกัด”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 18 ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2567)

โดยสรุป ทรัพยากรในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง คือ สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน บุคลากร งบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังยังมีข้อจำกัดในด้านของงบประมาณดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อีกทั้งจำนวนบุคลากรในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่น้อย และยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.3 ด้านการติดตามและประเมินผล

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านการติดตามและประเมินผลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า

“ในการจัดกิจกรรม/โครงการ เมื่อดำเนินโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้วจะให้มีการสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ในรูปแบบรายงานการดำเนินงานโดยเสนอรายงานต่อผู้บริหาร”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในส่วนของกิจกรรม/โครงการที่ขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ในระหว่างการดำเนินกิจกรรม/โครงการจะมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผล ติดตามการดำเนินกิจกรรม/โครงการว่าดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/โครงการหรือไม่”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในการประชุมข้าราชการประจำเดือนจะมีการสอบถามความก้าวหน้าในการดำเนินงานทุกครั้ง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“หลังจากดำเนินงานโครงการเสร็จสิ้นจะให้ผู้ปฏิบัติงานสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 13 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการสรุปการดำเนินงานและรายงานแก่ผู้บังคับบัญชาทุกครั้งที่ทำเนืองงานโครงการเรียบร้อย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 15 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการจัดทำแบบประเมินการเข้าร่วมโครงการ ก่อน-หลัง เข้าร่วมโครงการ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“จะมีการสรุปโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาผู้สูงอายุทุกสิ้นปีงบประมาณ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 17 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

โดยสรุป การติดตามและประเมินผลเป็นการวัดผลว่าการปฏิบัติงานตามกิจกรรม/โครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม/โครงการหรือไม่ อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้หรือไม่ ในการจัดกิจกรรม/โครงการ เมื่อดำเนินโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ในรูปแบบรายงานการดำเนินงานโดยเสนอรายงานต่อผู้บริหาร และงบประมาณที่ขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง จะมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการ

1.4 ด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า

“หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม คือ โรงพยาบาลปง รพ.สต. อสม. ซึ่งจะเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่อง การดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ (LTC) ซึ่งกระผมคิดว่าหน่วยงานเหล่านี้เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยาซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“กระผมคิดว่าผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพราะในการดำเนินงานต่าง ๆ ผู้นำจะเป็นส่วนช่วยในการประสานงานให้ประสบความสำเร็จ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 11 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ดิฉันคิดว่าผู้นำเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน ผู้สูงอายุมากที่สุดซึ่งจะสามารถรู้ถึงปัญหาความเดือดร้อนความต้องการของประชาชน ผู้สูงอายุ จึงคิดว่าผู้นำเป็นผู้ที่ช่วยในการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 12 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา ที่จะเป็นหน่วยงานที่ช่วยสนับสนุนในด้านของงบประมาณ และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 13 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เพราะเป็นหน่วยงานที่มีกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่จะคอยสนับสนุนงบประมาณปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 15 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“กิ่งกาชาด อำเภอปง มีส่วนช่วยในการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปรับสภาพที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“สาธารณสุขอำเภอปง มีส่วนสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 17 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“อสม. จะเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการช่วยคัดกรองผู้สูงอายุในด้านสุขภาพ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 18 ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2567)

โดยสรุป ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง คือ โรงพยาบาลปง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทเป็นทั้งด้านสนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน เป็นผู้ประสานงาน และเป็นผู้ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้ข้อมูลดังนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งกิจกรรม/โครงการ จะเน้นไปที่การส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมสุขภาพจิต ซึ่งการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้ผู้สูงอายุจะสามารถพึ่งพาตนเองได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“มีการดำเนินโครงการจัดงานสืบสานประเพณีสงกรานต์เป็นประจำทุกปี เพื่อแสดงออกถึงความเคารพและความกตัญญูต่อผู้สูงอายุ และการให้เด็กรุ่นใหม่เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 ผู้บริหารฝ่ายการเมืององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มีการขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการ ปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา เพื่อให้ผู้สูงอายุมีบ้านที่ปลอดภัย และเหมาะสมในการดำเนินชีวิต”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 13 ผู้บริหารฝ่ายข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังได้รับจัดสรรเงินตามโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิทธิและสวัสดิการที่ผู้สูงอายุจะได้รับโดยได้รับเงินตามขั้นบันได เพื่อเป็นเงินช่วยเหลือ และแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายค่าครองชีพในแต่ละเดือน เนื่องจากรายได้ จากอาชีพผู้สูงอายุ ที่ทำอยู่ในแต่ละเดือน อาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 16 บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2567)

“ในแต่ละปีงบประมาณจะมีการเสนอโครงการผู้สูงอายุจิตแจ่มใสร่างกายแข็งแรง และโครงการผ้าอ้อมสำหรับบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยผ่าน กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เป็นการจัดกิจกรรม ให้ผู้สูงอายุพบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันเป็นการคลายเครียดจากการ อยู่เพียงลำพังที่บ้าน และการมอบผ้าอ้อมแก่ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงไม่สามารถกลั้นปัสสาวะได้”

(ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 18 ประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนาปรัง, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2567)

โดยสรุป องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มีการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังนี้ โครงการฝึกทักษะอาชีพให้กับประชาชน โครงการ จัดงานสืบสานประเพณีสงกรานต์ โครงการผู้สูงอายุจิตแจ่มใสร่างกายแข็งแรง โครงการผ้าอ้อม สำหรับบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และโครงการปรับสภาพแวดล้อมและ สิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง คือ การที่จะนำนโยบายไปไปสู่กระบวนการปฏิบัติ ที่จะต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน การวิเคราะห์ถึงปัญหาและ ความต้องการของผู้สูงอายุหรือกลุ่มเป้าหมาย สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน การกำหนด ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ และการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังประสบความสำเร็จ และ มีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนต ำบลนาปรัง เช่น โครงการฝึกทักษะอาชีพให้กับประชาชน โครงการจัดงานสืบสานประเพณีสงกรานต์ โครงการผู้สูงอายุจิตแจ่มใสร่างกายแข็งแรง โครงการผ้าอ้อมสำหรับบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของ ผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษา “ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา 3) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ดังนั้นเพื่อให้ผลการวิจัยมีครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน และเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถามจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 คน โดยในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอบทสรุปของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 60-65 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 45.71 ด้านอาชีพส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพว่างงาน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ด้านรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 89.52 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีทั้งไม่ได้ศึกษาและศึกษาจบระดับประถมศึกษาเท่ากัน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 44.76 ด้านที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 84.76 ด้านลักษณะการอยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับคู่สมรส จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ด้านโรคประจำตัวส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และด้านสภาพร่างกายผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีร่างกายแข็งแรง ช่วยเหลือตนเองได้ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 61.90

2. การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา

จากการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยรวม ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย ตามลำดับ โดยพิจารณารายด้าน ดังนี้ ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.59) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, S.D.=0.60) 3. ด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.63) และด้านสุขภาพกาย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.64)

3. สรุปผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบึง จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

อายุ พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุ 60-65 ปี มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มี อายุ 66-70 ปี อายุ 71-75 ปี และอายุ 76-80 ปี และพบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน

อาชีพ พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ว่างงานและมีอาชีพรับจ้าง และพบว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน

รายได้ต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และไม่ได้ศึกษา และพบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน

ที่อยู่อาศัย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่ไม่แตกต่างกัน

ลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับคู่สมรส มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่คนเดียวและผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับลูก/หลาน และมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน

โรคประจำตัว พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัวมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน

สภาพร่างกาย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่ไม่ค่อยแข็งแรงต้องการคนดูแลบ้าง และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างของระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกายมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันและผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยมีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกาย ส่วนที่อยู่อาศัยไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง

ตาราง 21 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ผลการทดสอบสมมติฐาน
อายุ	ยอมรับสมมติฐาน
อาชีพ	ยอมรับสมมติฐาน
รายได้ต่อเดือน	ยอมรับสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	ยอมรับสมมติฐาน
ที่อยู่อาศัย	ไม่ยอมรับสมมติฐาน
ลักษณะการอยู่อาศัย	ยอมรับสมมติฐาน
โรคประจำตัว	ยอมรับสมมติฐาน
สภาพร่างกาย	ยอมรับสมมติฐาน

4. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ดังนี้

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ได้มาจากการนำข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มาประมวลผลวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกาย ส่วนที่อยู่อาศัยไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง คือ การที่จะนำนโยบายไปสู่กระบวนการปฏิบัติ ที่ต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุหรือกลุ่มเป้าหมาย สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ และการติดตามและประเมินผล ประกอบกับ องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ในภาพรวมควรมีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากยิ่งขึ้นเพื่อสานความสัมพันธ์กับคนในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุง โดยเน้นในด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน

ด้านร่างกาย ในภาพรวมควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโดยเน้นในด้านการรักษาพยาบาลสุขภาพของผู้สูงอายุ การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรังประสบความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปราย โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, $S.D.=0.62$) โดยพิจารณารายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.46$, $S.D.=0.59$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริทธิ์ พิมมานุรักษ์ และคณะ (2562) ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านจิตใจ อภิปรายได้ว่าการที่คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง ตำบลอิสาน อำเภอมือ จังหวัดบุรีรัมย์ อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุบ้านหนองโพรง มีลูกหลานช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเศร้า หดหู่ สิ้นหวัง จึงส่งผลให้ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังในด้านจิตใจ ที่มีระดับมาก เนื่องจากรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย มีสมาธิในการทำงาน และเมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-65 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ไม่มีที่อยู่เป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับคู่สมรส ไม่มีโรคประจำตัว และมีสภาพร่างกายแข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้

1.2 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอบาง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.36$, $S.D.=0.60$) ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนิษฐ์ แสงทองสุข (2562) ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่าการที่คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานีและนนทบุรี ในด้านสัมพันธภาพทางสังคมที่อยู่ในระดับ

ปานกลาง เนื่องจากบทบาทหน้าที่ทางสังคมของผู้สูงอายุลดลงทำให้ ผู้สูงอายุสูญเสียความมั่นคงในชีวิต รู้สึกว่าหมดความสำคัญในสังคม อยู่ในสภาวะที่ไร้คุณค่า สูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้สึกว่าตนเองกำลังเริ่มเป็นภาระของ ครอบครัว รวมไปถึงการสูญเสียการสมาคมกับเพื่อนฝูงเมื่อเกษียณอายุหรือไม่สะดวกเดินทางเพราะปัญหาทางสุขภาพ และเมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 66-70 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา มีที่อยู่เป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับคู่สมรส ไม่มีโรคประจำตัว และมีสภาพร่างกายแข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, S.D.=0.63) ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ สนน้อย และคณะ (2559) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณารายด้านระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่าการที่คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะผู้สูงอายุยังรู้สึกไม่มีความปลอดภัยในชีวิต เมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-65 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 5,0001 บาทขึ้นไป จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับคู่สมรส ไม่มีโรคประจำตัว และมีสภาพร่างกายแข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้

1.4 ด้านสุขภาพกาย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.64) จะเห็นว่า ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ สนน้อย และคณะ (2559) ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาทางด้านระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่าการที่คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านร่างกายอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะร่างกายผู้สูงอายุมีความเสื่อมถอยตามอายุ ส่งผลทำให้เกิดการเจ็บป่วยทางกาย จนบางครั้งไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ เมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60-65 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป จบระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง อาศัยอยู่กับคู่สมรส ไม่มีโรคประจำตัว และมีสภาพร่างกายแข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่า

ผู้สูงอายุที่มี อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา ลักษณะการอยู่อาศัย โรคประจำตัว และสภาพร่างกาย ที่แตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันด้านที่อยู่อาศัยมีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน โดยอธิบายได้ดังนี้

อายุ พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอายุ 60-65 ปี (3.59) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มี อายุ 66-70 ปี (3.41) อายุ 71-75 ปี (2.86) อายุ 76-80 ปี (2.96) ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่าผู้สูงอายุ ที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งเป็นเพราะผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยมีพฤติกรรมที่ดูแลสุขภาพผู้สูงอายุดีกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ (2564) โดยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

อาชีพ พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีอาชีพเกษตรกร (3.68) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่ว่างงาน (3.09) และมีอาชีพรับจ้าง (3.20) และพบว่าผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน สูงอายุส่วนใหญ่ยังสามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากเป็นผู้สูงอายุตอนต้น (อายุ 60-65 ปี) ร่างกายยังแข็งแรงดี ทำกิจกรรมส่วนตัวได้

รายได้ต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน 5,001 บาท ขึ้นไป (3.55) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 5,000 บาท (3.29) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรนิษฐ์ แสงทองสุข (2562) พบว่าหากระดับรายได้ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องทำงานหาเงินเนื่องจากบุตรหลานไม่ได้สนับสนุนอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจ ดังนั้น ผู้สูงอายุที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงมีความพึงพอใจในชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

ระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป (4.06) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา (3.37) และไม่ได้ศึกษา (3.09) และพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติวงศ์ สาสวด (2560) พบว่า ระดับการศึกษา มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับสูง จะให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพดีกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำ

ที่อยู่อาศัย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง (3.45) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง (3.30) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ได้ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ให้มีความสะดวกและปลอดภัยเป็นประจำทุกปี จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในด้านที่อยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับคู่สมรส (3.42) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่คนเดียว (3.27) และผู้สูงอายุที่มีลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับลูก/หลาน (3.11) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฟิรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ (2561) พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตจังหวัดนนทบุรี พักอาศัยอยู่กับลูกหลานที่บ้าน

โรคประจำตัว พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว (3.38) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว (3.08) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกิตติวงศ์ สาสวด (2560) พบว่า โรคประจำตัว มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งภาวะสุขภาพกายมีผลต่อความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

สภาพร่างกาย พบว่า ในภาพรวมผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตนเองได้ (3.57) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีสภาพร่างกายที่ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการคนดูแลบ้าง (2.92) และมีคุณภาพชีวิตโดยรวมที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นเพราะผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ส่วนใหญ่ที่มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงมากช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งจะสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองเองได้และมีความสามารถในการประกอบอาชีพได้

3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง อำเภอปอง จังหวัดพะเยา

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปอง จังหวัดพะเยา ได้มาจากการนำข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง มาประมวลผลวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า

แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง คือ การที่จะนำนโยบายไปสู่กระบวนการปฏิบัติ ที่ต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุหรือกลุ่มเป้าหมาย สภาพแวดล้อม

ของหน่วยงาน การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ใช้ และการติดตามและประเมินผล ประกอบกับ องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ในภาพรวมควรมีการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกันมากยิ่งขึ้นเพื่อสานความสัมพันธ์กับคนในชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโดยเน้นในด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวัน

ด้านร่างกาย ในภาพรวมควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโดยเน้นในด้านการรักษาพยาบาลสุขภาพของผู้สูงอายุ การให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรังประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การวิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงาน เพื่อให้แน่ใจว่ามีการให้ความสำคัญและการสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง
2. การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุหรือกลุ่มเป้าหมาย การสำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของผู้สูงอายุเพื่อให้มีการวางแผนและดำเนินการที่เหมาะสม
3. การจัดการสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน การตรวจสอบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงานเพื่อให้เหมาะสมกับการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ
4. การกำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน การกำหนดขั้นตอนและเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาแผนการดำเนินงาน เช่น การจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ
5. ทรัพยากรที่ใช้ การจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสม เช่น บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลและให้การสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุ

6. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลการทำงานเพื่อให้แน่ใจว่ามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

7. องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรังควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง เช่น โครงการฝึกทักษะอาชีพให้กับประชาชน โครงการจัดงานสืบสานประเพณีสงกรานต์ โครงการผู้สูงอายุจิตแจ่มใสร่างกายแข็งแรง โครงการผ้าอ้อมสำหรับบุคคลที่มีภาวะพึ่งพิง โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา เพื่อนำปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากการวิจัยไปแก้ไข ปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง
2. ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรอื่น ๆ ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2566). **เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อฉบับภาษาไทย(WHOQOL-BREF-THAI)**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566, จาก <https://dmh.go.th/test/whoqol/>
- กิตติพร เนาว์สุวรรณ และมารีสา สุวรรณราช. (2562). สภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ตอนล่าง. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครดิตถ์**, 11(2), 118–132.
- กิตติวงศ์ สาสวด. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดภาคตะวันออก. **วารสารชุมชนวิจัย**, 11(2), 21–38.
- ชัยมงคล สุพรมอินทร์ และสุพิศ บุญลาภ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ. **Local Administration Journal**, 15(4), 407–424.
- ณัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ. (2564). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี**. รป.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (17 พฤศจิกายน 2542). **ราชกิจจานุเบกษา**. 116(114 ก). หน้า 6.
- ธัญวรัตน์ แจ่มใส. (2564). นโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในประเทศไทย. **วารสาร มจร การพัฒนาสังคม**, 6(3), 1–16. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566, จาก <https://so06.tcithaijo.org/index.php/JMSD/article/view/251907/170849>
- ธิดาพร คำปา. (2566). ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลแม่ปืม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. ใน **การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9** (หน้า 103). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นวรรตน์ ปญจธนทรัพย์. (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี** (หน้า 89). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

นัสมล บุตรวิเศษ และอุปรีฎฐา อินทรสาด. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของ**

ผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. สืบค้น
เมื่อ 24 พฤษภาคม 2566, จาก

[https://research.rmutsb.ac.th/fullpaper/2563/research.rmutsb-2563-
20210809104008337.pdf](https://research.rmutsb.ac.th/fullpaper/2563/research.rmutsb-2563-20210809104008337.pdf)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). (1 พฤศจิกายน 2565).

ราชกิจจานุเบกษา. 139(258 ง). หน้า 11.

พจนมาลย์ สงวนศักดิ์. (2565). นโยบายการบริหารที่มีต่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
จังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ. **วารสารสังคมศาสตร์และ**

มานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(2), 515–529.

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546. (31 ธันวาคม 2546). **ราชกิจจานุเบกษา.** 120(130 ก).
หน้า 1.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (2 ธันวาคม 2537). **ราช
กิจจานุเบกษา.** 111(53 ก). หน้า 25.

พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัด
นนทบุรี. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และ**

มนุษยศาสตร์, 8(2), 249–264. สืบค้นจาก [https://so01.tci-
thaijo.org/index.php/EAUHJSocSci/article/view/131191/104013](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHJSocSci/article/view/131191/104013)

ภาคิน กิตติคุณนิติพงศ์, อนุพงษ์ แต่ศิลาปะสาธิต และหรรณ ชูเพ็ญ. (2561). การบริหารนโยบาย
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ. **วารสารวิชาการ สถาบัน
เทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ,** 4(2), 94–107.

รุจิรดา จินตาน้อย. (2566). ประสิทธิภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
องค์การบริหารส่วนตำบลพันท้ายนรสิงห์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร. **วารสารสห
วิทยาการและนวัตกรรมการจัดการ,** 1(1), 46–59.

รุ่งโรจน์ พุ่มริ้ว. (2545). **สวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุและบทบาทของสุขศึกษาในการส่งเสริม
สุขภาพผู้สูงอายุ.** กรุงเทพฯ; เจริญดี.

- ริร์ พิมมานุรักษ์, ปันณทัต บนขุนทด และถาวรีย์ แสงงาม (ผู้บรรยาย). (30 มีนาคม 2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุบ้านหนองโพงตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 “สังคมผู้สูงอายุ: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา” (หน้า 863). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- วรัทยา กุลเกลี้ยง. (2556). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เศรษฐวัฒน์ ไชยวรกุล. (2555). นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(1), 146-165.
- สนธยา สวัสดิ์. (2561). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนบ้านร่องเม็ง ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2566, จาก <http://cmruir.cmru.ac.th/handle/123456789/1334>
- สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์. (2551). การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC). สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2566, จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2566). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2566, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/>
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง. 2566. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.napranglocal.go.th/home/index.php?name=news&file=readnews&id=31>

อภิวัฒน์ สมน้อย, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสุรชัย ปิยานุกูล. (2559). รูปแบบการพัฒนา
คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์**, 8(2), 153–169. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก [https://so02.tci-
thaijo.org/index.php/bruj/article/view/97132/75643](https://so02.tci-thaijo.org/index.php/bruj/article/view/97132/75643)

อรนิษฐ์ แสงทองสุข. (2562). การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย
กรณีศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานีและนนทบุรี. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม
2566, จาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6672>

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง และ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และใช้เพื่อการศึกษาปริญญาโทเท่านั้น ข้อมูลจะเป็นความลับ จำนวน 1 ปี โดยเก็บข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์นี้วิจัยที่มี password

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์

อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....
ระดับการศึกษา.....

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1. ท่านมีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรังอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

2. ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรังท่านได้มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีการกำหนดทรัพยากร เช่น บุคลากร งบประมาณ ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรังอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าผู้นำมีความสำคัญ ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรังหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีการติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรัง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรัง มีหน่วยงานใดที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมบ้าง และท่านคิดว่าหน่วยงานภายนอก มีความสำคัญในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตำบลนาปรังหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1. การจัดกิจกรรม/โครงการ มีความต่อเนื่องของกิจกรรมและทำให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ากิจกรรม/โครงการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาปรัง
อำเภอปง จังหวัดพะเยา

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนา
ปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา อย่างไร

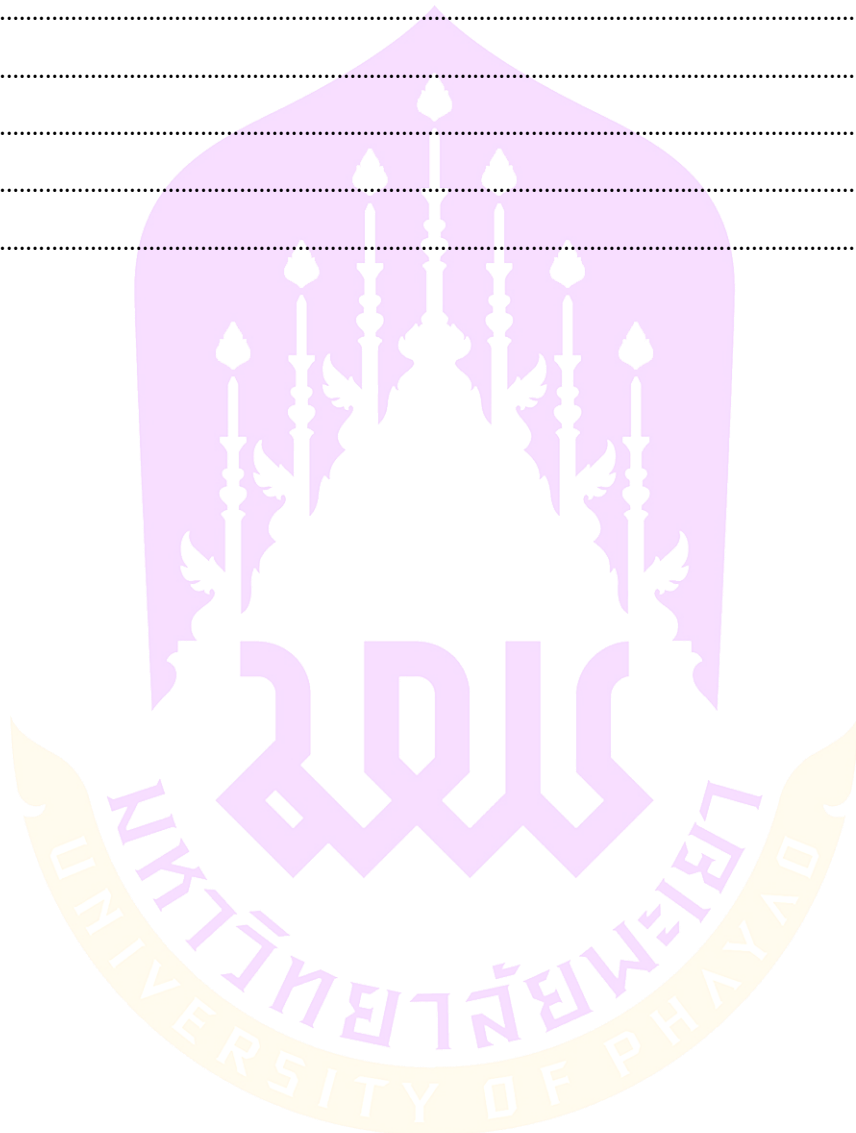
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ ใช้สอบถามผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา และใช้เพื่อการศึกษาปริญญาโทเท่านั้น ข้อมูลจะเป็นความลับ จำนวน 1 ปี โดยเก็บข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์นี้วิจัยที่มี password

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ถูกสอบถาม

อายุ.....ปี อาชีพ..... รายได้/เดือน.....

ระดับการศึกษา.....

ที่อยู่อาศัย

มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ลักษณะการอยู่อาศัย

อยู่คนเดียว อยู่กับคู่สมรส
 อยู่กับลูก/หลาน อยู่กับญาติ
 อยู่กับผู้ดูแล

โรคประจำตัว

ไม่มี มี โรคระบุ.....

ร่างกาย

แข็งแรงมาก ช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ค่อยแข็งแรง ต้องการคนดูแลบ้าง
 ไม่แข็งแรง ต้องการคนดูแลเป็นส่วนใหญ่ อ่อนแอ ต้องการคนดูแลตลอดเวลา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง ข้อคำถามต่อไปนี้จะถามถึงประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของท่านในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ให้ท่านสำรวจตัวท่านเอง และประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของท่านแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่เหมาะสมและเป็นจริงกับตัวท่านมากที่สุด โดยคำตอบมี 5 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย	หมายถึง	ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก หรือรู้สึกแย่มาก
เล็กน้อย	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นนาน ๆ ครั้ง รู้สึกเช่นนั้นเล็กน้อย รู้สึกไม่พอใจหรือรู้สึกแย่
ปานกลาง	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลาง ๆ หรือรู้สึกแยระดับกลาง ๆ
มาก	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อย ๆ รู้สึกพอใจหรือรู้สึกดี
มากที่สุด	หมายถึง	ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกเช่นนั้นมากที่สุด หรือรู้สึกว่าสมบูรณ์ รู้สึกพอใจมาก รู้สึกดีมาก

ข้อที่	ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ท่านพอใจกับสุขภาพของท่านในขณะนี้เพียงใด					
2	การเจ็บปวดตามร่างกายเช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการหรือไม่อย่างไร					
3	ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันหรือไม่อย่างไร (ทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน)					
4	ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านหรือไม่อย่างไร					

ข้อที่	ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5	ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง) มากน้อยเพียงใด					
6	ท่านมีสมาธิในการทำงานต่าง ๆ ดีเพียงใด					
7	ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยเพียงใด					
8	ท่านยอมรับรูปร่างหน้าตาและสภาพทางร่างกายของท่านได้เพียงใด					
9	ท่านมีความรู้สึกไม่ดีเช่น รู้สึกหงาเคঁร่า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยเพียงใด					
10	ท่านรู้สึกพอใจเพียงใดที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ในแต่ละวัน					
11	ท่านจำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลบ่อยครั้งเพียงใด เพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน					
12	ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยปฏิบัติมามากน้อยเพียงใด					
13	ท่านพอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน					
14	ท่านพอใจกับการช่วยเหลือที่เคยได้รับจากเพื่อน ๆ แค่นั้น					
15	ท่านรู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยในแต่ละวันเพียงใด					
16	ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ขณะนี้มากน้อยเพียงใด					
17	ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใด					
18	ท่านพอใจที่จะสามารถไปใช้บริการสาธารณสุขได้ตาม ความจำเป็นเพียงใด					

ข้อที่	ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา	ไม่เคย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
19	ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิต แต่ละวันมากน้อยเพียงใด					
20	ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมาก น้อยเพียงใด					
21	สภาพแวดล้อมดีต่อสุขภาพของท่าน มากน้อยเพียงใด					
22	ท่านพอใจกับการเดินทางไปในสถานที่ ต่าง ๆ ด้วยตนเอง (หมายถึงการ คมนาคม) มากน้อยเพียงใด					
23	ท่านรู้สึกว่าคุณค่าชีวิตท่านมีความหมาย มากน้อยเพียงใด					
24	ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่าน แค่ไหน ? (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิด ความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่าน มีวิธี จัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้รวมถึง การช่วยตัวเองหรือ การมีเพศสัมพันธ์)					
25	ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต (ชีวิตความ เป็นอยู่) อยู่ในระดับใด					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นันทิตา ชี้อสัตย์
วัน เดือน ปี เกิด	15 พฤศจิกายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 วท.บ. (เกษตรศาสตร์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	132 หมู่ 1 ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	นันทิตา ชี้อสัตย์ และน้ำทิพย์ เสมอเชื้อ (ผู้บรรยาย). (20 เมษายน 2567). ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนาปริง อำเภอปง จังหวัดพะเยา. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 10 (หน้า 575), พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

